

Filosofisch Café Hoogeveen

programma zomer/najaar 2024

DENK mee
&
PRAAT mee

U bent van harte uitgenodigd om elke laatste dinsdag van de maand uw geest te scherpen tijdens inleidingen over interessante filosofische onderwerpen, waarbij er gelegenheid is van gedachten te wisselen.

Plaats: Bibliotheek Hoogeveen (Willemskade 27)

Inloop: 19:00 - 19:30 uur

Aanvang: 19:30 uur

Entrée: € 10,00 (incl. koffie/thee)

Meer informatie vindt u op

<https://www.filosofischcafehoogeveen.nl> en kunt u per email aanvragen via info@filosofischcafehoogeveen.nl

WERKGROEP FILOSOFISCH CAFÉ HOOGEVEEN

Alex van der Haar

Anneke Tiessens

Jan Hendriks

Yolande Cazemier

Hans Haasjes

Ernst Kuntz

dinsdag 24 september 2024

Wat is er mis met complottheorieën?

drs. Thijs Ringelberg, filosoof

Elvis leeft nog, Australië bestaat niet, en Rutte is een hagedis: complottheorieën zijn van alle tijden. Maar meer dan normaal hebben ze de laatste jaren een merkbare invloed op ons alledaagse leven. Allerhande theorieën over het coronavirus of de geheimzinnige klokkenluider Q bereiken ons via de politiek, de media, of zelfs onze eigen familie- en vriendenkring. Is dit een probleem? En zo ja, waar zit dit probleem precies: in de theorieën zelf, de mensen die deze theorieën aanhangen, of ergens anders? Een filosofische analyse van complottheorieën levert verrassende inzichten op die ons helpen om te gaan met dit vervreemdende maar razend interessante fenomeen.

dinsdag 29 oktober 2024
Culturele veldslagen.
dr. Gijs van Oenen, filosoof

We leven in een verdeelde en gepolariseerde samenleving. Achtergestelde groepen zoeken naar erkenning. Anderen voelen zich bedreigd. Het is een strijd om identiteit en cultuur waarin mensen nauwelijks nog naar elkaar luisteren. Hoe is het zover gekomen?

Filosoof en auteur van "Culturele veldslagen. Filosofie van de culture wars" Gijs van Oenen belicht de achtergronden van deze ontwikkelingen.

dinsdag 26 november 2024
Goed leven als aardbewoners.
prof.dr. Michiel Korthals, filosoof

Mensen buiten de aarde uit en maken daardoor de aarde voor zichzelf onleefbaar. Klimaatcrisis en enorme reductie van biodiversiteit zijn de twee belangrijkste bedreigingen. Onmiskenbaar zijn de mensen die hieraan het minst schuldig zijn tegelijk de ergste slachtoffers, zoals de mensen in de armste landen en toekomstige generaties. Maar er is hoop: er zijn vele positieve initiatieven die de mens weer als medebewoner van de aarde behandelen en niet als heerser. Landbouw en voeding via voedselbossen en agro-ecologie kunnen de aarde bewoonbaar houden; maar ook in andere sociale dimensies, zoals gezondheidszorg, onderwijs en huizenbouw kan de aarde een prominente plaats krijgen. In de lezing zullen normen en waarden worden benoemd die de mens tot een verantwoorde mede aardbewoner kunnen maken.

ZOMERCURSUS 2024
Jürgen Habermas over de malaise en de hoop van de moderniteit.
door **drs. Arend Klaas Jagersma, filosoof**

Jürgen Habermas (1929) geldt als één van de invloedrijkste filosofen van deze tijd. Met zijn omvangrijke en diverse oeuvre heeft hij de afgelopen decennia een beslissende bijdrage geleverd aan hedendaagse debatten over politieke filosofie, ethiek en rechtsfilosofie.

In 1981 verscheen zijn magnum opus, de tweedelige studie *Theorie des kommunikativen Handelns*. In dit imposante en onverminderd actuele werk onderneemt Habermas een grootse poging de aard en de ontwikkeling van de moderne maatschappij te doorgronden. Daarbij kent hij een sleutelfunctie toe aan de notie van "communicatieve rationaliteit". Deze vorm van rationaliteit biedt volgens Habermas een uitweg uit verlamdend cultuurpessimisme en een hoopgevend en broodnodig perspectief in tijden van toenemende polarisatie.

Als leerling van Max Horkheimer en Theodor Adorno, de grondleggers van de zogeheten "Frankfurter Schule", legt Habermas zich vooral toe op het analyseren van de structuur en de dynamiek van de moderne samenleving. Deze is, zo stelden de vertegenwoordigers van de maatschappijkritische school der Frankfurters, in toenemende mate in de verstikkende greep van manipulatieve en onderdrukkende rationalisering geraakt. De bevrijdende kracht van de Verlichting is volgens hen in haar tegendeel omgeslagen, omdat de "heerszuchtige rede" de vorm van objectivering en instrumentalisering heeft aangenomen en als gevolg daarvan de waardigheid en de vrijheid van de moderne mens bedreigt. Deze is inmiddels ingevangen in een totalitair, kapitalistisch en cultuurindustriële dwangstelsel, zo betoogden Horkheimer en Adorno.

Het werk van Habermas, in het bijzonder zijn *Theorie des kommunikativen Handelns* is te begrijpen als een poging te ontkomen aan het beklemmende pessimisme van de Frankfurters. Door terug te grijpen op een wezenlijk en veronachtzaamd ingrediënt van het Verlichtingsdenken, namelijk de notie van "communicatieve rationaliteit", meent Habermas een constructief alternatief te kunnen bieden. Het besef van het belang van communicatieve rationaliteit zal ons in staat stellen de menselijke waardigheid en de persoonlijke leefwereld van totalitaire bedreigingen te vrijwaren en polariserende spanningen te verzachten.

Tijdens alweer de 7^e editie van twee jaarlijks georganiseerde zomerse studiedagen te Oud Avereest zullen ditmaal de centrale begrippen en de argumentatieve hoofdlijnen van Habermas' *Theorie van het communicatieve handelen* worden uitgelegd en besproken. Door aldus een zorgvuldige samenvatting van beide delen van het doorwrochte werk te presenteren zal duidelijk worden hoe Habermas meent de crisis van de moderniteit te kunnen bezweren en welke rol communicatieve rationaliteit daarbij kan vervullen. Naast toelichting en uitleg zal er bovendien ruime gelegenheid voor vragen en discussie zijn.

Van de *Theorie des kommunikativen Handelns* bestaat helaas geen Nederlandse vertaling. Eventueel is een Engelse vertaling beschikbaar. Voor deze zomercursus is het echter niet nodig het boek zelf te bestuderen. Wel is het raadzaam, hoewel niet verplicht, het recent verschenen boekje *Frankfurter Schule* van Thijs Lijster te bestuderen. In deze toegankelijke inleiding in de geschiedenis en de ontwikkeling van de Kritische Theorie wordt ook aan Habermas de nodige aandacht besteed en zijn filosofische bijdrage binnen de grotere context van de Frankfurter Schule geplaatst.

Cursusdata:	dinsdag 20 en vrijdag 23 augustus 2024	Dagindeling cursus:	13:00 uur ontvangst en start deel 1
Locatie:	Reestkerk, Oud Avereest 5 7707 PM Balkbrug	14:30 uur <i>pauze (koffie en thee)</i>	15:00 uur start deel 2
Kosten:	€ 80,00 voor de gehele cursus	17:00 uur <i>(plusminus) einde</i>	
Aanmelden:	via het webformulier op de website (https://filosofischcafehoogeveen.nl/cursussen.html)		